

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาวสุกัญญา เฟื่องคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-517-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11712556x 018873

OPINIONS OF EXPERTS, TEACHERS AND ADULT STUDENTS AT THE LOWER
SECONDARY EDUCATION LEVEL OF GENERAL NON-FORMAL EDUCATION
TOWARDS INSTRUCTIONAL MANAGEMENT FOR ENHANCING DEMOCRACY IN
THE NORTHEASTERN REGION

MISS SUKANYA PENGKAM

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Departments of Non-Formal Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1993
ISBN 974-582-517-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย

นางสาวสุกัญญา เฟ็งคำ

ภาควิชา

การศึกษานอกโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาชัญญา รัตนอุบล
ดร. ชลทิศย์ เอี่ยมสำอางค์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... ศ.ดร. คณะบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ศ.ดร. ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล)

..... ศ.ดร. กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

..... ศ.ดร. กรรมการ
(ดร.ชลทิศย์ เอี่ยมสำอางค์)

..... ศ.ดร. กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรพินท์ วิบูลย์พันธ์)

..... ศ.ดร. กรรมการ
(อาจารย์ อรพินท์ สวาสดิพันธ์)

สฤกัญญา เฟ็งคำ : ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (OPINIONS OF EXPERTS, TEACHERS AND ADULT STUDENTS AT THE
LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL OF GENERAL NON-FORMAL EDUCATION
TOWARDS INSTRUCTIONAL MANAGEMENT FOR ENHANCING DEMOCRACY IN THE
NORTHEASTERN REGION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.อาชัญญา รัตนอุบล, ดร.ชลทิศย์
เยี่ยมสำอางค์, 220 หน้า. ISBN 974-582-517-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อ
การจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดและดำเนินการสอนใน
ห้องเรียน 2) ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) ด้านการส่งเสริมสถาบันครอบครัวและชุมชน และ
เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นทั้ง 3 ด้าน ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยใช้แบบสอบถาม
แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ครู จำนวน 17 คน และนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น จากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 133 คน ซึ่งผลการ
วิจัยสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม
ประชาธิปไตยในแต่ละด้าน พบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ ในด้านการจัดและดำเนินการสอนใน
ห้องเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
2. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
โดยส่วนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
3. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ ในด้านการส่งเสริมสถาบันครอบครัว
และชุมชน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่
ใน 3 ด้าน ดังกล่าว พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน โดยกลุ่ม
นักศึกษาผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นมากที่สุดในด้านการจัด และดำเนินการสอนในห้องเรียน
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นมากที่สุดในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้าน
การส่งเสริมสถาบันครอบครัวและชุมชน

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน.....
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....
ปีการศึกษา 2535.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C : MAJOR
KEY WORD:

SUKANYA PENGKAM : OPINIONS OF EXPERTS, TEACHERS AND ADULT STUDENTS AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL OF GENERAL NON-FORMAL EDUCATION TOWARDS INSTRUCTIONAL MANAGEMENT FOR ENHANCING DEMOCRACY IN THE NORTHEASTERN REGION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. ARCHANYA RATANA-UBOL, Ed.D., CHOLATIT AEIMSUMAUNG, Ed.D. 220 PP. ISBN 974-582-517-4

The purposes of this research were to study the opinions of experts, teachers and adult students instructional management for enhancing democracy in three aspects; 1) the aspects of the classroom instructional activities management 2) the extra-curricular activities management 3) the promotion of family institution and communities, and to compare these opinions tree aspects between experts, teachers and adult students. A questionnaire, an interview schedule and an observation schedule were used as tools in the collection of data. The sample group in this research comprised 17 experts, 17 teachers and 133 adult students at the lower secondary education level of general non-formal education in the northeastern region. Findings of the research may be summed up as follows:

In the matter of opinions of experts, teachers and adult students on the instructional management for enhancing democracy in each respect. It was found as follows:

1. The opinions of experts, teachers and adult students in general were in favor of the aspects of the classroom instructional activities management on a middle level.
2. The opinions of experts, teachers and adult students in general were in favor of the extra-curricular activities management on a middle level.
3. The opinions of experts, teachers and adult students in general were in favor of the promotion of family institution and communities on a high level.

In comparison of average scores on opinions of the experts, teachers and adult students on the three aspects, it was found that the difference was at the .05 level statistical significantly in every aspects. As for the adult students group, the average of scores on opinions was highest in the aspects of the classroom instructional activities management. The experts group, the average of scores on opinions was highest in the extra-curricular activities management and the promotion of family institution and communities.

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณา และความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล และ ดร.ชลทิศย์ เอี่ยมสำอาด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ทั้งความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนชี้แนะ ดูแลและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่งเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไข และรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ข้อ เสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย และบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณดารณี ครุฑคำ ส.อ.เอกรินทร์ อ่ำพลพงษ์ และกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบคุณ คุณวุฒิชัย มะโนน้อม และพี่ๆ ที่คอยเป็นกำลังใจให้การสนับสนุนอย่างดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงคือ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ทั้งความรัก ความอบอุ่น ตลอดจนสนับสนุนทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้วิจัย ตั้งแต่รู้ความจนสำเร็จการศึกษา

และสุดท้าย หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณความดีหรือก่อประโยชน์อันใดก็ตาม ขอจงเสริมและเพิ่มพลังทั้งมวลแก่ประชาชนผู้อยู่นอกโรงเรียนทุกคน เพื่อเป็นประชาชนที่สมบูรณ์และแข็งแกร่งของประเทศชาติต่อไป

สุกัญญา เฟ็งคำ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ท
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	15
แนวความคิดและความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย.....	17
หลักสำคัญของประชาธิปไตย.....	19
การศึกษากับประชาธิปไตย.....	22
การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย.....	26
การศึกษาในระบบโรงเรียนกับการส่งเสริมประชาธิปไตย.....	27
แนวคิดทางการศึกษานอกโรงเรียนกับการส่งเสริมประชาธิปไตย.....	33
หลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
กรอบความคิดในการวิจัย.....	67
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
ลักษณะเครื่องมือ.....	73
วิธีสร้างเครื่องมือ.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	122
สรุปผลการวิจัย.....	126
อภิปรายผล.....	135
ข้อเสนอแนะ.....	141
รายการอ้างอิง.....	144
ภาคผนวก.....	152
ภาคผนวก ก	152
ภาคผนวก ข	153
ภาคผนวก ค	155
ภาคผนวก ง	165
ประวัติผู้เขียน.....	220

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ แยกตามจังหวัด.....	72
2 จำนวนและร้อยละของผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ ในการศึกษานอกโรงเรียน วุฒิต่างการศึกษา ทัศนความรู้ทางวิชาชีพไทย ในฐานะที่เป็นศาสตร์ทางการเมือง การปกครอง ในสถานที่ทำงานยังมี ลักษณะไม่เป็นวิชาชีพไทย ณ จุดใด.....	85
3 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน นักศึกษาผู้ใหญ่ วุฒิต่างการศึกษา ทัศนความรู้ทางวิชาชีพไทยที่เป็นศาสตร์ การสอนในโรงเรียนภาคปกติ.....	88
4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาผู้ใหญ่ จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ประเภทการศึกษาที่สำเร็จ การเป็นสมาชิกชมรม หรือสหกรณ์ต่างๆ.....	91
5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดและ ดำเนินการสอนในห้องเรียนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่.....	93
6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่.....	98
7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ด้านการส่งเสริม สถาบันครอบครัวและชุมชนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่.....	102
8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดเห็นอื่นๆ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่.....	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น
ด้านการจัดและดำเนินการสอนในห้องเรียน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
และด้านการส่งเสริมสถาบันครอบครัว และชุมชน ระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
ครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่.....107
- 10 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของความคิดเห็น ด้านการจัดและดำเนินการสอน
ในห้องเรียน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการส่งเสริมสถาบัน
ครอบครัว และชุมชน ระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มครูผู้สอน และกลุ่ม
นักศึกษาผู้ใหญ่.....109
- 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น ด้านการจัดและดำเนินการสอน
ในห้องเรียน ระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่.....110
- 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่.....111
- 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น ด้านการส่งเสริมสถาบันครอบครัว
และชุมชน ระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่.....112
- 14 แนวคิดอื่นๆ และข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มครูผู้สอน
และกลุ่มนักศึกษาผู้ใหญ่ จากข้อคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับการเรียนการสอน
ด้านการจัดและดำเนินการสอนในห้องเรียน ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ด้านการส่งเสริมสถาบันครอบครัวและชุมชน.....113

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1.	แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มประสบการณ์.....	28
2.	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมของโรงเรียนและกิจกรรมของชุมชน.....	32
3.	แนวการจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	37
4.	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)....	41
5.	การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย.....	52
6.	การจัดการเรียนการสอนแบบประชาธิปไตย.....	56
7.	กรอบความคิดในการวิจัย.....	69